

PUGLIA, Matera en Basilicata

De trulli van Alberobello staan op de Werelderfgoedlijst van Unesco

Balane Damm/Stock

Lannoo

INHOUD

milla1974

NIET TE MISSEN

Een keuze uit de mooiste plekjes ...8

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN

De mooiste reisherinneringen 12

REISPLANNER

Een keuze uit de mooiste routes.. 20

DE REIS VOORBEREIDEN

Reistips.....26

NAAR PUGLIA EN BASILICATA

Met het vliegtuig.....28

Met de trein.....28

Met de auto.....28

VOOR HET VERTREK

De beste tijd om te gaan30

Nuttige adressen.....30

Formaliteiten31

Reizigers met een beperking32

Telefoneren32

Tijd.....32

Overnachten32

Uit eten34

PUGLIA EN BASILICATA VAN A TOT Z

Rubrieken
in alfabetische volgorde.....36

MET HET GEZIN

Bezienswaardigheden
en activiteiten.....42

MEMO

Evenementen44

Leestips45

Filmtips45

MEER WETEN OVER PUGLIA EN BASILICATA

PUGLIA EN BASILICATA VANDAAG

De hak van de Italiaanse Laars48

Economie in de lift.....48

Maatschappij en politiek.....52

Volksgeloof.....53

NATUUR EN LANDSCHAP

Bergen...54

... en vlakten55

GESCHIEDENIS

Een glansrijke oudheid56

De grote Romeinse heerwegen.....58

Lange middeleeuwen60

Het ontstaan van een koninkrijk61

Frederik II, stupor mundi.....62

Het verenigde Italië.....67

KUNST EN CULTUUR

Architectuur70

Schilder- en beeldhouwkunst.....75

Decoratieve kunst.....76

Fotografie.....76

Literatuur.....77

Film.....78

Klassieke muziek79

GASTRONOMIE EN VOLKSKUNST

Gastronomie81

Dans en volksmuziek.....83

Kunstnijverheid83

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 BARI, DE KUST EN DE ALTA MURGIA

Bari.....	92
Molfetta.....	107
Trani.....	109
Barletta.....	116
Canosa di Puglia.....	123
Castel del Monte.....	125
Ruvo di Puglia.....	128
Altamura.....	131
Gravina in Puglia.....	135
Gioia del Colle.....	139
Conversano.....	142
Grotte di Castellana.....	146
De oostkust van Bari.....	149

2 DE GARGANO, DE TAVOLIERE EN DE MONTI DAUNI

Promontorio del Gargano.....	162
Monte Sant'Angelo.....	177
Isole Tremiti.....	182
Foggia.....	189
Lucera.....	192
Troia.....	197

**RAADPLEEG VOOR
IEDERE PLAATS ONS
ADRESBOEKJE**

3 HET LAND VAN DE TRULLI, TARENTE EN BRINDISI

Alberobello.....	204
Martina Franca en de Valle d'Itria.....	208
Ostuni.....	218
Oria.....	226
Tarente.....	229
Massafra.....	237
Brindisi.....	245

4 DE SALENTO

Lecce.....	258
Otranto.....	272
De kust ten zuiden van Otranto.....	283
Santa Maria di Leuca.....	287
Gallipoli.....	291
Nardò.....	301
Galatina.....	303

5 BASILICATA

Matera.....	314
De route van het doorgroefde leemland.....	330
Parco Nazionale del Pollino.....	336
Maratea.....	341
Potenza en omgeving.....	346
Venosa.....	354

Register	360
Kaarten en plattegronden	367
Woordenlijst	achterflap

NIET TE MISSEN

★★★ De reis waard

★★ Een omweg waard

★ Interessant

MARtA

Het archeologisch museum in Tarente bezit een wondermooie collectie voorwerpen uit Groot-Griekenland, met als onvergetelijk hoogtepunt de gouden sieraden.

Zie blz. 233.

De Agostini/G. Dagi/De Agostini Editore/age fotostock

Funkystock/age fotostock

Castel del Monte

Dit kasteel is mysterieus, fascinerend, magisch... en lijkt uitsluitend gebouwd om de grootse droom van een keizer in steen te vereeuwigen.

Zie blz. 125.

J. Arnold Images/hemis.fr

Matera

Matera, een van de oudste steden ter wereld, is een boeiend universum van grotten en ravijnen, waar we ons een beeld kunnen vormen van ons verste verleden. In 2019 was Matera culturele hoofdstad van Europa. **Zie blz. 314.**

Gallipoli

De 'mooie stad' van de Grieken is een zonovergoten eiland met vestingmuren die loodrecht in de glinsterende Ionische Zee verdwijnen. **Zie blz. 291.**

milla1974/Stock

Alfo/hemis.fr

Het land van de trulli

Een prachtige vallei met wijn- en olijfgaarden, gescheiden door muurtjes van stapelstenen, en overall trulli: grappige ronde huisjes met een conisch dak... Geen vergissing mogelijk, u bent in Puglia. **Zie blz. 205.**

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN

Een trabucco bij Peschici
CSP_milq74/Fotosearch LBR/fage fotostock

TOP 5 Dorpen

1. Locorotondo (blz. 212)
2. Specchia (blz. 289)
3. Cisternino (blz. 212)
4. Peschici (blz. 167)
5. Martina Franca (blz. 209)

Specchia, een van de mooiste stadjes van Italië
Mi.TI./Shutterstock.com

♥ **Waan u in Moskou** tussen de Russische pelgrims die naar Bari zijn gekomen voor de relikwieën van de H. Nicolaas. De belangrijkste heilige van de oosters-orthodoxe kerken – en schutspatroon van Rusland – trekt elke dag honderden gelovigen, die de crypte van de Basilica di San Nicola vullen met hun Slavische gezangen. **Zie blz. 97.**

♥ **Ruik de bittere geur van olijven**, die sterker wordt naarmate u dieper in de Frantoio Ipogeo afdaald, een ondergrondse oliemolen in Gallipoli. Voel hoe vochtig en ruw de muren zijn en zoek de tekens die een olieperser erin kerfde om bij te houden hoeveel

dagen er al in deze groene hel waren verstreken.
Zie blz. 293.

♥ **Doe heerlijk decadent** en ga per helikopter naar het strand van San Domino, het grootste eiland van de Isole Tremiti. Het is betaalbaar en u krijgt zo de kans het Promontorio del Gargano vanuit de lucht te bekijken. Vertrek vanuit Foggia of Vieste ('s zomers). **Zie blz. 183.**

♥ **Dineer tussen hemel en aarde** met verse vis, gevangen in de netten van een *trabucco* in Peschici. Die enorme houten spinnen trotseren de golven en windvlagen van de Adriatische Zee hier al meer dan honderd jaar. **Zie blz. 167.**

Op verkenning in de Salento

4 dagen

valolibera/Stock

Route: 280 km door de hak van de Italiaanse Laars

Tip: vermijd het hoogseizoen (15 juli tot 20 augustus).

● Dag 1 Lecce

Vertrek vanuit Brindisi. Stop voor Lecce bij de abdij van Santa Maria di Cerrate (**blz. 268**). Bezoek het oude centrum van Lecce (**blz. 258**) (Santa Croce en Piazza Duomo). Overnacht in Lecce.

● Dag 2 Otranto

Bezoek het Museo Provinciale Archeologico in Lecce en ga eerst

lunchen voor u naar Otranto vertrekt. Kies voor de weg langs de kust, door het landschap van de Laghi Alimini (**blz. 276**), of voor de route via Galatina in het binnenland, met de fresco's in de Basilica di Santa Caterina di Alessandria (**blz. 303**). Zorg dat u op tijd in Otranto (**blz. 272**) bent om de kathedraal te bezoeken.

● Dag 3 De Ionische kust

Rijd langs de Ionische kust en pauzeer bij het strand van Porto Badisco (**blz. 283**) of Castro Marina (**blz. 284**). Lunch in Tricase (**blz. 284**) en ga daarna zwemmen in Pescoluse. Probeer op tijd in Gallipoli te zijn om de zon te zien ondergaan (**blz. 291**).

● Dag 4 Gallipoli

Kijk eerst rond in Gallipoli en ga dan op weg naar Brindisi. Als u tijd hebt, bezoek daar dan de Santa Maria del Casale (**blz. 249**), achter het parkeerterrein van het vliegveld.

De haven van Gallipoli
savoia/Stock

De natuur van de Gargano

7 dagen

Route: 660 km door een uniek mediterraan landschap

Tips: vermijd de periode van 15 juli tot 20 augustus. U kunt rechtstreeks op Bari vliegen of anders op Napels.

● Dag 1 Lucera

Vertrek vanuit Bari. Rijd naar Lucera (150 km), met een tussenstop in Troia (**blz. 197**), voor de kathedraal. Overnacht in Lucera (**blz. 196**).

● Dag 2 M. Sant'Angelo

Rijd via de SP20 en de SS272 naar het Promontorio del Gargano (**blz. 162**). Pauzeer in San Giovanni Rotondo (**blz. 169**), voor de wonderen van Padre Pio, en rijd dan door naar Monte Sant'Angelo. Bezoek daar het Santuario di San Michele Arcangelo (**blz. 179**).

● Dag 3 Peschici

Bezoek het kasteel van Monte Sant'Angelo. Ga picknicken in het Foresta Umbra (**blz. 170**) en daarna zwemmen bij het strand van Zaiana. Ga uit eten in een *trabucco*. Overnacht in Peschici (**blz. 167**).

● Dag 4 Vieste

Volg de kustweg SP52 naar Testa del Gargano, langs de mooiste kust van Puglia. Overnacht in Vieste (**blz. 166**).

● Dag 5 Tremiti

Maak een helikoptervlucht naar San Domino (**blz. 183**) of kies voor een dagje *dolce far niente* op het strand van Vignanotica of Pugnochiuso, ten zuiden van Vieste (**blz. 166**). Overnacht in Mattinata (**blz. 164**).

● Dag 6 Mattinata

Maak een excursie naar de Monte Sacro en ga op zoek naar orchideeën (**blz. 164**). Bezoek 's middags het kasteel van Manfredonia en de Basilica Santa Maria di Siponto (**blz. 163**). Overnacht in Manfredonia.

Tip: de orchideeën bloeien in de lente, maar in september is de zee warmer.

● Dag 7 Bari

Rijd terug naar Bari (130 km).

De Gargano, de Tavoliere en de Monti Dauni **2**

Michelinkaart 564 en 363

- ▶
PROMONTORIO DEL GARGANO★★★

162
- In het Parco Nazionale del Gargano:
- ▶
MONTE SANT'ANGELO★

177
- 12 zeemijl (ca. 25 km) van de noordkust van de Gargano:
- ▶
ISOLE TREMITI★

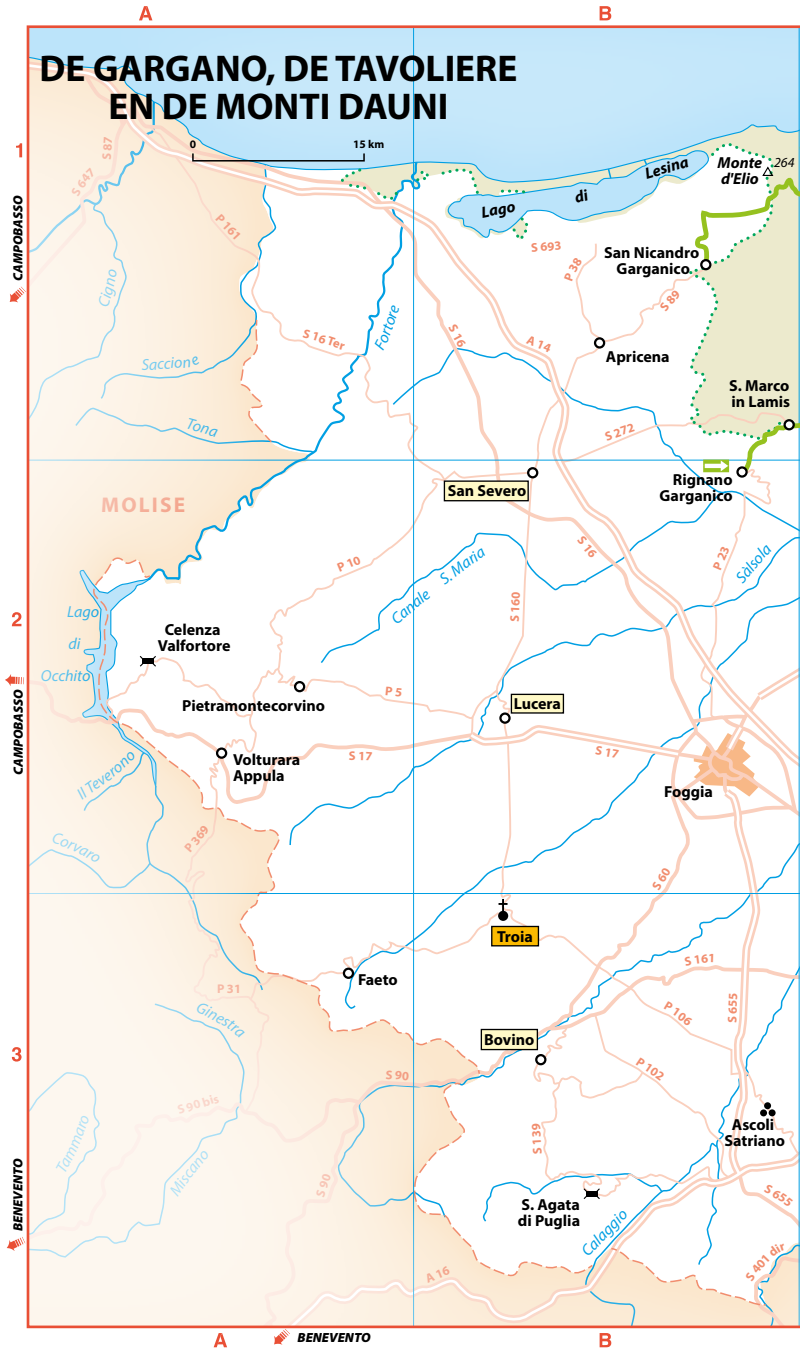
182
- 40 km ten zuidwesten van de Promontorio del Gargano:
- ▶
FOGGIA

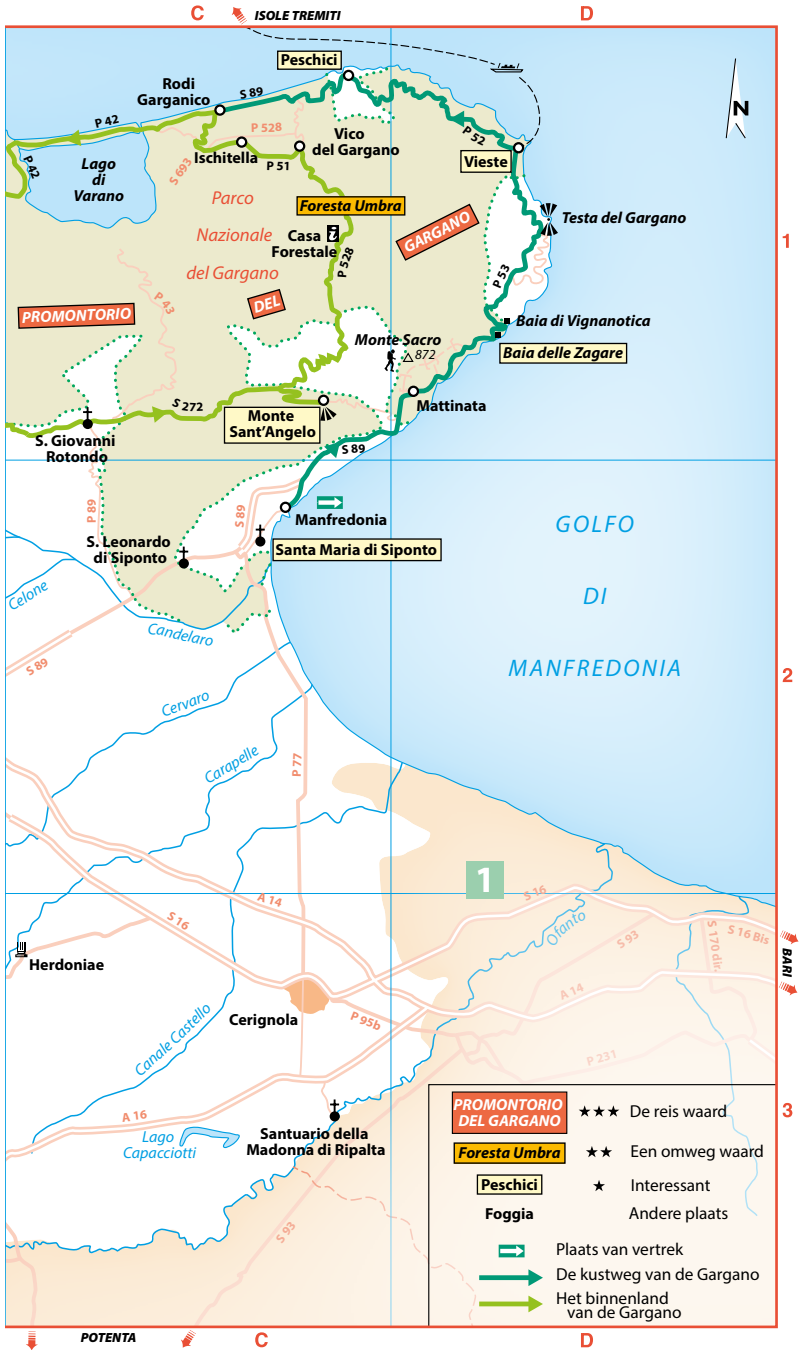
189
- 25 km ten noordwesten van Foggia:
- ▶
LUCERA★

192
- 20 km ten zuiden van Lucera:
- ▶
TROIA

197

DE GARGANO, DE TAVOLIÈRE EN DE MONTI DAUNI

In vogelvucht

De Promontorio del Gargano, de Tavoliere en de Monti Dauni horen al eeuwen bij elkaar, ondanks hun grote verscheidenheid qua landschap, dialect en tradities. Het gebied dat vroeger de **Capitanata** (zie blz. 55) vormde, beslaat nu de **provincie Foggia**. Deze op een na grootste provincie van Italië telt bijna 640.000 inwoners (16 procent van de totale bevolking van Puglia), van wie meer dan een kwart in **Foggia** woont. De rest van de provincie heeft een ruraal karakter, uitgezonderd enkele steden (**Lucera** en **San Severo** in het binnenland, **Manfredonia** aan de kust) met een rijk erfgoed uit de Grieks-Romeinse oudheid en de middeleeuwen.

LANDSCHAP

Op de kaart is goed te zien dat alle wegen hier naar Foggia leiden, althans de wegen van de **Tavoliere**. Deze laagvlakte, na de Povlakte de grootste graanschuur van Italië, is vernoemd naar het Romeinse kadaster (*Tabulae censuriae*) waarin de kavels vermeld stonden die voor de veteranen waren bestemd, onderverdeeld in veeteelt en akkerbouw. In het pleistoceen (2,5 miljoen tot 12.000 jaar v.C.) was de huidige Garganokaap een eiland (zie blz. 162) en lag de Tavoliere onder de zeespiegel. Later bleek de Tavoliere te beschikken over gronden die heel geschikt waren voor de **schapenteelt**, waar 's winters kudden uit het noorden kwamen grazen, terwijl in de stad Foggia grote veemarkten werden gehouden. Pas na de **grote irrigatiewerken** uit het begin van de 20ste eeuw kreeg de graanproductie de overhand. Het landschap ziet er nu uit als een dambord: tarwevelden afgewisseld met **olijf- en fruitbomen** (bijna de helft van de Italiaanse tomaten komt uit de Tavoliere).

In het westen, in de **Monti Dauni**, wordt het landschap heuvelachtiger en strenger. De windmolens die er met hun reusachtige wieken draaien, vormen een vreemd contrast met de stilte in de tijdloze dorpen op groene heuvels, waar hobbelige weggetjes in alle rust naartoe leiden.

Een heel ander beeld geeft **Gargano**, aan de zee waar zowel de rijkdom als het gevaar vandaan kwam; zo hield de Turkse piraat Dragu in 1554 in Vieste een ware slachtpartij. Het binnenste deel van de kaap is nog ongerept, beschermd door een weelderige begroeiing en een steil reliëf (het hoogste punt is de **Monte Calvo** met 1055 m).

Sant'Agata di Puglia
beeandbee/Fotolia.com

GESCHIEDENIS

In de 11de eeuw v.C. vestigden de **Dauniërs** zich in de streek. Dit volk behoorde tot de lapyges en bouwde vanaf de 8ste eeuw versterkte dorpen. De Dauniërs toonden al snel hun macht en breidden hun grondgebied, **Daunia**, uit van de Gargano naar het westen (de huidige Tavoliere) en het zuiden. Dit volk, dat geen schrift kende, heeft merkwaardige **stèles** nagelaten die op verrassend expressieve wijze de jacht, de landbouw en gevechten uitbeelden en een unieke getuigenis vormen. De goed georganiseerde Dauniërs hielden zich krancig staande tegenover de Griekse kolonisten. Dat blijkt bijvoorbeeld uit hun **aardewerk**, dat op grote schaal werd gemaakt in het huidige Herdoniae en Ascoli Satriano en zich lange tijd onderscheidde van de Griekse modellen. Volgens de legende zou **Diomedes**, koning van Argos, die na de Trojaanse Oorlog in de Gargano ging wonen, om het leven zijn gebracht door koning Daunus of een van diens zonen.

Vanaf de 4de eeuw drukten de Romeinen hun stempel op de regio. De aanleg van de **Via Traiana** in 109 v.C. ontsloot het grondgebied van de Dauniërs, waardoor het handelsverkeer een nieuw elan kreeg en steden als **Arpi** en **Sipontum** welvarend werden.

Landinwaarts bleef de kaap nog lang geïsoleerd, wat monniken en soms heiligen aantrok. Door de verschijning van de **aartsengel Michaël**, wat aanleiding gaf tot de bouw van het heiligdom op de Monte Sant'Angelo, kreeg de Gargano een geur van heiligheid. Het werd een verplichte stop voor pelgrims en kruisvaarders op weg naar het Heilige Land, vooral voor Normandische bedevaartgangers die waren verbonden met de Mont-Saint Michel.

Dichterbij ons staat de figuur van **Padre Pio**, die bijdroeg aan het beeld van een streek vol wonderen en mysteries.

EEN POPULAIRE TOERISTISCHE BESTEMMING VOOR DE ITALIANEN

Tegenwoordig moet de regio het hebben van een meer pragmatische werkelijkheid. Met name de Gargano ontvangt elke zomer miljoenen toeristen, die voor het overgrote deel uit Italië afkomstig zijn. Behalve het natuurschoon biedt de provincie een eenvoudige, maar smaakvolle keuken: vis (paling en oesters uit de lagunes van het Lago di Lesina en het Lago di Varano), kaas van koemelk (*caciocavallo*) of schapenmelk (*pecorino* en vooral *canestrato*), en verrukkelijke desserts (zoals **mostaccioli**, koekjes van vijgen, amandelen, kaneel en citroen met een laagje chocolade, en **farrata** van ricotta, munt en kaneel).

Promontorio del Gargano

In den beginne was er een eiland. Maar de zeegeul slibde langzaam dicht en het eiland veranderde in een landtong. En zo zag de Italiaanse laars zich getooid met een uitstulping die 70 km de Adriatische Zee in stak en wel 1000 meter hoog was. Vandaar dat er een indrukwekkende muur van steen aan de horizon verrijst bij aankomst uit Manfredonia, de toegangspoort tot de streek. Met zijn dichte bossen, afgelegen krekens en prehistorische grotten is het een woest gebied, een inleiding tot de mythologie met Diomedes, het bovennatuurlijke met de aartsengel Michaël en de wonderen met Padre Pio.

ADRESBOEKJE: BLZ. 173

Overnachten, uit eten, winkelen, sport en ontspanning enz.

INLICHTINGEN

Parco Nazionale del Gargano –
Via Sant'Antonio Abate, 121 - Monte
Sant'Angelo - ☎ 088 456 89 11 -
www.parcogargano.it.

Vereniging van officiële gidsen –
☎ 088 456 54 44.

LIGGING

Regiokaart BD1-2 (blz. 158-159) -
detailkaart (blz. 166). De riviertjes
Candelaro en Fortore markeren de
grens van de Gargano, die vanaf
Foggia gemakkelijk te bereiken is via
de S89 (35 km zuidwaarts).

AANRADERS

De kust en Peschici. Meer naar het
binnenland het heiligdom van San

Michele Arcangelo op de Monte
Sant'Angelo, San Giovanni Rotondo
en het Foresta Umbra.

PLANNING

In de zomer zijn de wegen overvol
en schieten de prijzen omhoog door
de toestroom van toeristen. April,
mei, september en oktober zijn de
beste maanden voor een bezoek.
Reken op een week, inclusief de
Monte Sant'Angelo en een uitstapje
naar de Tremitische Eilanden.

MET KINDEREN

De piratenverhalen en grotten; een
picknick bij het meer in het Foresta
Umbra; de afgelegen strandjes en de
trabucchi langs de mooie kustweg
van Peschici naar Vieste.

Bezichtigen Regiokaart (blz. 158-159)

BAAI VAN MANFREDONIA

Manfredonia C2

 Piazza della Libertà, 1 - ☎ 088 458 19 98 - www.visitmanfredonia.it - ma-vr
9.30-12.30 u.

Deze havenstad ligt een paar kilometer ten noorden van het antieke Sipontum
(zie kader hiernaast) en werd in de 13de eeuw gesticht door Manfred, zoon van
Frederik II van Hohenstaufen. De **burcht** boven de haven heeft een opvallend
vooruitstekend bastion, vanwaar u een mooi uitzicht op de omgeving hebt
(8.30-19.30, zo 14.30-19.30 u - gratis). Hier is het **Museo Nazionale Archeologico**

PROMONTORIO DEL GARGANO

RELIËF, LANDSCHAP EN BEBOUWING

Geologisch gezien staat de Gargano volledig los van de Apennijnen. Het is een **kalkplateau** met diepe afgronden waarlangs het water kon weglopen. De huidige kaap was ooit een eiland, dat later met het vasteland werd verbonden door aanslibbing van de rivieren vanuit de Apennijnen.

Nu is de Gargano een bergmassief dat wordt doorsneden door diepe dalen met akkerbouw. Aan de oostkant bevinden zich **bossen**. De begroeiing ziet er verschillend uit, afhankelijk van de helling: aleppodennen, steeneiken en loofbomen aan de noordkant, beuken in het middelste deel, dat het hoogst en het vochtigst is, terwijl aan de warmere en drogere zuidkant de johannesbroodboom groeit. Op de schrale weilanden en heidegronden op de hoogvlakten grazen schapen, geiten en zwarte varkens. De schilderachtige Tremitische Eilanden (Isole Tremiti) behoren tot hetzelfde geologische stelsel. De Gargano is sinds 1991 een **nationaal park**.

in ondergebracht. De educatieve vaste tentoonstelling gaat over de volken die achtereenvolgens van de jongere steentijd tot de ijzertijd in de Gargano hebben gewoond, hun religieuze rituelen en hun grafgewoonten. Er is ook aandacht voor het volk der Dauniërs (zie blz. 161). De **bewerkte stèles**★★ die in Sipontum zijn opgegraven, zijn bijzonder expressief, ondanks een zeer gestileerd lijnenspel, en bieden een unieke getuigenis van de leefstijl van dit weinig bekende volk. *Het museum is tot nader order gesloten, inl. op ☎ 0884 587 838.*

★ Santa Maria di Siponto C2

► 4 km ten zuidwesten van Manfredonia via de Strada Litoranea del Sole en daarna de SS89. ☎ 0884 587 838 - www.musei.puglia.beniculturali.it - seiz.: dag. beh. ma 12.30-21.30 u; buiten seiz.: dag. beh. ma 9.00-18.00 u - gratis.

Aan de rand van het huidige industriegebied van Manfredonia, in een dun begroeid dennenbos, is dit juweeltje van de Apulisch-romaanse bouwkunst te bewonderen. De 11de-eeuwse kerk staat op de resten van een Romeinse tempel uit het antieke Sipontum en werd in de 13de, 16de en 18de eeuw verbouwd. Het gebouw is een mix van invloeden uit het Midden-Oosten (vierkant grondplan, plat dak met een koepel) en Pisa (blindbogen op zuilen en ruitversieringen). Buiten is het **portaal**★ uit de late 13de eeuw het opmerkelijkst: het gaat schuil onder een soort baldakijn dat wordt gedragen door zuilen die op leeuwen rusten. Het baldakijn is omringd door arcaden die naar de vier hoeken van het gebouw lopen. Binnen ligt in het hogere deel van de kerk nog een deel van de mozaïekvloer uit de vroegchristelijke kerk (4de-5de eeuw). Het altaar wordt gevormd door een sarcofaag uit de 6de eeuw die bij de oorspronkelijke kerk hoorde. Sommige kapitelen van de schitterende crypte (6de eeuw) zijn replica's van elementen die deel uitmaakten van de tempel van Diana.

SIPONTUM, EEN VERLATEN STAD

Sipontum ligt op het kruispunt van de Via Appia, de verkeersader van het Romeinse Rijk, en de weg die rechtstreeks naar de Adriatische Zee liep. De stad zou door Diomedes zelf zijn gesticht. Deze welvarende Griekse nederzetting werd achtereenvolgens ingenomen door de Romeinen, de Saracenen en de Noormannen. Door het stilstaande water van de lagune werd het echter een onhygiënische plek. Nu getuigen nog twee kerken van de rijkdom en de verfijning van de stad, voordat hij werd verlaten na de aardbeving van 1223: de San Leonardo en de Santa Maria di Siponto.

Naast de kerk staat een vernieuwende kunstinstallatie van **Edoardo Tresoldi**, die op ware grootte de (thans verdwenen) eerste Normandische basiliek weer geeft met behulp van een elektrisch gelast net.

San Leonardo di Siponto **C2**

📍 SS89 Garganica km-paal 175,8 - 20 km ten zuidwesten van Manfredonia via de S159 en de S89. ☎ 0884 581 844 - www.sanleonardomanfredonia.it - 9.00-19.00 u (20.00 u zo in het hoogseiz.) - gratis.

De rijksweg die de afstand tussen Foggia en Manfredonia heeft bekort, loopt langs deze kerk uit de 11de-12de eeuw. De buitenkant, verfraaid met pilasters en kleine bogen op draagstenen, is het interessantste deel en dankt zijn schoonheid aan het portaal met sierlijke beelden, dat waarschijnlijk uit de eerste helft van de 13de eeuw dateert. De middelste van de drie apsisen is eveneens versierd met kleine bogen op draagstenen.

Rondritten

DE KUSTWEG VAN DE GARGANO **Detailkaart (blz. 166)**

📍 Rondrit van 95 km vanaf Manfredonia, in lichtpaars aangegeven op de kaart (blz. 166). Trek 4 dagen uit om ook te kunnen zwemmen en wandelen.

Volg de S89 over 17 km ten noordoosten van Manfredonia.

Mattinata **D1**

📍 Piazza Roma, 2 - ☎ 0884 559 169 - www.mattinata.it - ma 9.30-18.30, di-vr 9.00-18.30, za 9.00-17.00 u (10.00-16.00 u okt.-mei), zo 10.00-16.00 u.

Tijdens de afdaling langs de kustweg naar Mattinata ontvouwt zich een schitterend **uitzicht★★** op dit dichtbebouwde boerendorp. Het springt meteen in het oog op de laagvlakte met olijfgaarden, amandelbomen en vijgcactussen, omringd door bergen. Het strand van Mattinata werd bekend door de ode van Horatius aan de filosoof **Archytas**, die verdronk toen hij er met zijn boot op een klip liep (347 v.C.). Archytas, boezemvriend van Plato en beroemd pythagoreeër, was de eerste wijsgeer die als politicus in het machtige Tarente de ideeën van Pythagoras toepaste.

🌿 **Monte Sacro**

Ca. 2 uur heen en terug. Verlaat Mattinata via de SS89 richting Vieste. Neem na 3 km links een weg steil omhoog. De wandeling begint in een bocht, 5 km verderop.

🌿 Hoewel deze wandelroute niet duidelijk wordt aangegeven, is hij goed te doen. Hij voert langs weiden en terrassen, waar koeien grazen tussen de

De Punta San Francesco in Vieste
Poike/Stock

olijfbomen en **orchideeën**, en biedt een prachtig uitzicht op de baai van Manfredonia. Na twee derde van de route loopt u steiler omhoog in de schaduw van de bomen. De Monte Sacro ligt hemelsbreed 5 km van Mattinata en was in de oudheid gewijd aan de verering van Jupiter; de berg heette toen de **Monte Dodoneo**. Toen de aartsengel Michaël vroeg om de bouw van een heiligdom op de plek van de huidige Monte Sant'Angelo, besloot de bisschop van Sipontum de aan Jupiter gewijde berg een christelijke naam te geven: de Monte Sacro ('Heilige Berg'). In de 6de eeuw vestigde een benedictijnengemeenschap zich er. Van het grote kloostercomplex, dat in de 13de eeuw leeg kwam te staan, zijn nog wat vervallen stukken in de Apulisch-romaanse stijl bewaard, die de wandeling iets romantisch geven.

 Goed om te weten – Twee wegen volgen de kust van Mattinata naar Vieste: de hooggelegen SS89 (*Strada Interna*) en de SP53 (*Strada Litoranea*), dicht bij zee. De P53 loopt ook boven de ruige kust van Mattinata naar Vieste en is een mooie **panoramaroute**★★. Het eerste schilderachtige plekje dat u tegenkomt, is de **Baia delle Zagare**★.

Baia di Vignanotica

Deze wandelroute start 14 km van Mattinata, in een bocht van de SP53 - geen parkeergelegenheid - reken op 20 min. om het vrij slecht aangegeven pad af te dalen; bij elke splitsing kiest u het pad dat naar beneden loopt.

 Wie van wandelen houdt, zal plezier beleven aan dit uitzonderlijke, onwaarschijnlijke pad, dat ingeklemd zit tussen de weg en de zee. Het biedt doorkijkjes op de witte kliffen en het blauwgroene water, terwijl dennen, buksbomen en brem een bedwelmende geur verspreiden. Aan het eind ligt het goed beschermde **strand van Vignanotica**★ tussen twee grotten. Het keienstrand is ook bereikbaar met de auto (*parkeerplaats € 4*).

 Goed om te weten – Er is nog een andere mogelijkheid om naar onaangetaste stranden te gaan: ga 7 km verderop van de P53 af en neem de P54 naar **Pugnochiuso** en **Porto Greco**.

HET RIJK VAN DE ORCHIDEE

Met hun prachtig gekleurde bloemen en ranke stelen hebben orchideeën het imago van een uiterst sierlijke en fragiele plant waar botanisten, fotografen en tuiniers dol op zijn. De Garganokaap is voor de liefhebber een eldorado, want in april en mei komen er spontaan tachtig soorten tot bloei. Vooral de gemeente Mattinata biedt een uitgelezen kans om deze bijzondere plant te bewonderen.

 www.orchideedelgargano.it

DE GARGANO, DE TAVOLIERE EN DE MONTI DAUNI

Vanaf de **Testa del Gargano**, een fraaie uitkijktoren bedoeld om de aantocht van de Saracenen in de gaten te houden, ontvouwt zich een prachtig **uitzicht**★ op **Cala di San Felice**. Vlak voordat u het stadje Vieste binnenrijdt, komt u langs een groot zandstrand met een kalkstenen rots, de **Faraglione di Pizzomunno**. De stuk of tien grotten tussen Mattinata en Vieste zijn uitsluitend per boot te bereiken. De indrukwekkendste, de **Campana Grande**, heeft een gewelf van 50 m hoog (Zie 'Sport en ontspanning' in het 'Adresboekje').
Rijd verder over de P53 naar het noordoosten (38 km van Mattinata).

★ **Vieste** D1

📍 **Piazza Kennedy** - ☎ 0884 708 806 - www.prolocovieste.it - dag. beh. zo 8.00-20.00 u.

Vieste, met zijn mooie huizen boven op de smalle landtong en zijn krijtrots aan het eind van het grote strand, zou het eerste toeristische plaatsje in de Gargano zijn. Het is het bruggenhoofd van het schiereiland en tevens het oudste stadje op de kaap, dat in de Romeinse tijd gesticht werd ter ere van de godin Vesta, naar wie het ook is genoemd.

Om Vieste in volle glorie te kunnen zien, moet u eerst door de drukke en lawaai-erige moderne stad. Vieste ligt op een kalkrots en de witte kleur van het middeleeuwse centrum met zijn smalle straatjes en trappen steekt helder af tegen het turkooizen water van de zee. Deze oude vissersplaats werd tegen de flank van de rots gebouwd rond de 13de-eeuwse **burcht**, die nog altijd een militaire functie heeft. *Rondleiding di en do 9.00-11.30 u - gratis - inl. via ☎ 0884 708 806.*
De kathedraal **Santa Maria Assunta** getuigt van het veelbewogen verleden van Vieste: een Lombardische sarcofaag uit de 7de eeuw herinnert aan de overheersing door dit Germaanse volk; een laatgotisch standbeeld toont de **Maagd van Merino**, een dorp dat in de 8ste eeuw werd verlaten, misschien vanwege

PROMONTORIO DEL GARGANO

de aanvallen van de Saracenen; en de renaissance wordt vertegenwoordigd door de *Madonna van de Rozenkrans* uit 1581 van schilder Michele Mançhelli. Van het romaanse gebouw uit de 11de eeuw is maar weinig bewaard gebleven (lancetvenster in de linkerzijbeuk). De aardbeving van 1664 verwoestte een groot deel van het bouwwerk, vooral de voorgevel. Deze werd herbouwd in een barokstijl die typerend is voor Puglia, net als het kerkschip, dat toen de twaalf grote ramen kreeg waardoor zoveel licht naar binnen valt.

Op de hoek van de Via Cimaglia herinnert de **Chianca Amara** ('bittere steen') aan de bloedigste periode uit de geschiedenis van Vieste: in 1554 veroverde de Turk **Turgut Reis** met zeventig galeien het stadje en liet bij deze steen vrouwen, kinderen en oude mensen ombrengen, waarna hij de jonge en sterke mannen meenam als slaaf.

In het centrum bevindt zich het interessante **Museo Malacologico**, met een uitgebreide verzameling weekdieren uit de hele wereld. *Via Pola, 8 - ☎ 088 470 76 88 - www.museomalacologicovieste.it - 9.00-12.30, 14.00-20.00 u - gesl. nov.-maart - gratis.*

Een eindje verderop biedt de Punta San Francesco (naar de gelijknamige kerk die er staat) een fraai **uitzicht**★ op de baai van Vieste, waar de **vuurtoren Sant'Eufemia** bovenuit steekt.

Volg de P52 over 25 km naar het noordwesten.

★ Peschici C1

i *Via Magenta, 3 - ☎ 0884 964 966 - 9.00-23.00 u.*

Dit oude vissersdorp, dat tegenwoordig een badplaats is, ligt op een rotsachtige uitloper in zee en is een doolhof van smalle steegjes met witte huizen. Het middelpunt van het dorp, dat minder toeristisch is dan Vieste, is de **Chiesa di Sant'Elia** (heiligendag: 20 juli). Met zijn lichte straten, galerieën, delicatessenwinkels, schaduwrijke terrassen en leuke restaurantjes laat Peschici zien hoe de inwoners van de Gargano het moderne leven, belichaamd door het toerisme, hebben omarmd zonder de sfeer van de streek te verliezen. Peschici inspireerde de Franse schrijver Laurent Gaudé tot zijn roman *Onder de zon: een Italiaanse familiegeschiedenis* (zie kader hieronder).

Tussen Peschici en Rodi Garganico bevindt zich op elke punt van de grillige kustlijn een van de typerende **trabucchi** (zie kader blz. 168). Hoger is de kust bezaaid met kleine forten die als uitkijkpost, schuilplaats en verdedigingswerk

ONDER DE ZON VAN DE FAMILIE SCORTA

De roman waarmee **Laurent Gaudé** in 2004 de Prix Goncourt won, gaat over een familie waarop een vloek rust. Het is tevens een ode aan de Gargano: de kustplaatsen die honderdmaal zijn verwoest en even zo vaak weer zijn opgebouwd; de schrale akkers waarop olijfbomen gedijen die een bron van rijkdom zijn en daarom voortdurend worden betwist; de dorpen in het binnenland, waar gemeenschappen leven die hard werken, hun geheimen zorgvuldig bewaren en zowel rivaliteit als solidariteit tonen. De jaren volgen elkaar op en het dorpsleven wordt enigszins ingehaald door de buitenwereld (de lokroep van Amerika, het Mussolini-tijdperk, de ontwikkeling van het toerisme, de illegale immigratie). Het boek geeft een goede indruk van de streek en de verknochtheid van de inwoners daaraan: 'Als de zon zo fel schijnt dat de stenen barsten, is er niets te doen. Wij houden te veel van deze streek. Hij biedt ons niets en is nog armer dan wij, maar als de zon hem verwarmt, is geen van ons in staat hem te verlaten.'